

žrtvovalno učiteljstvo jo je s svojimi krvavo prištedenimi novci ustanovilo in vzdrževalo.

4. Učiteljstvo na Kranjskem ima tako borne plače, da si ne more izven pičlih živil vinarja odtrgati.

5. Okrajna knjižnica Ribnica-Lašiče je z dobrim berrivom zadostno preskrbljena in se bode času primerno lahko popolnjevala z letnimi 40 gld., katere naj odslej prispeva okrajna blagajnica sama.

Ribnica, 26. rženega cveta 1897.

Jos. Hribar s. r.,
namestnik.

Mih. Poklukar s. r.,
načelnik.

Ana Kaiser s. r.,
blagajničarica.

Književnost in umetnost.

Zabavni listi za slovensko mladino. Izdaja: Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani. Ureja: El. Gangl. — I. zvezek: Pri stricu. Povest. — Spisal Ivo Trošt. — V Ljubljani. Tiska in zalaga Rudolf Milic 1898. Strani 111. Cena 40 kr. — Dolgo pričakovani I. zvezek „Zabavnih listov za slovensko mladino“ je vendar zagledal beli dan. Lično opremljena knjižica je pred nami, in veseli smo je prav od srca. Na drugi plati naslovne strani čitamo te besede:

„Odbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani je sklenil, da začne izdajati mladinsko knjižnico, da tako 1.) nekoliko odpomore veliki suši, ki vlada v mladinskem pripovednem slovstvu in 2.) da odpre pot v svojo blagajnico nekolikim srebrnim kronam.

To knjižnico smo krstili z „Zabavnimi listi za slovensko mladino“ in tu podajamo slovenski mladini ter njenim prijateljem, učiteljem in vzgojiteljem I. zvezek.

Da smo tako pozni, je vzrok ta, ker je bila tiskarica preobložena z drugim nujnim poslom. A boljše je pozno kot nikoli!

Za I. zvezkom bomo poslali v svet II. zvezek le v slučaju, če razprodamo vse knjižice, kolikor smo jih dali natisniti. Ako pa ne razprodamo I. zvezka „Zabavnih listov“, je ta prvi obenem zadnji zvezek.

I. zvezek stane samo 40 kr. V zalogi imamo pa tako malo izvodov tega zvezka, da ga lahko razprodamo v enem tednu, če kupi samo vsaka šola na Slovenskem po 5 do 6 teh knjižic.

Prosimo torej vodstva ljudskih šol, da se nas usmilijo ter prav pridno kupujejo! A ta prošnja velja tudi onim staršem, ki lahko utrpe male novce, da napravijo svoji deci veliko veselje.

Slovenske pisatelje prosimo, da se spomnijo urednika „Zabavnih listov“ s tem, da mu pošljejo kaj primernih spisov. Ako bi podjetje ne uspelo, dobe spise nazaj. Ob splošni podpori in ob občem zanimanju ni mogoče, da bi umrlo to književno podjetje v najzgodnejši mladosti. Storimo vsak svojo dolžnost! S temi besedami izročamo in priporočamo pričujočo knjižico blagohotnosti in naklonjenosti slovenskega občinstva ter topli ljubezni naše mladine!

Naš Ivo Trošt je napisal slovenski mladini povest, ki jo bo čitala z največjim zanimanjem in veseljem. Pisatelj je ubral pravo struno: tako otroški-preprosto opisuje zgode in nezgode mladega Mirka Svetliča, ki ga je vzel bogati stric ubožnim staršem, da se izšla pri njem ter končno zagospodari na njegovem lepem pesstvu na Koroškem. Mnogo zla in težkoč je moral prebiti pošten slovenski fant med nemškimi tovariši v koroškem trgu, mnogo ostrih očitanj in zabavljic je moral čuti od neprijazne tete in njenega pokvarjenega sina, a končno ga je vendar objela prijazna sreča: kot pošten, priden in vesten sedlarski pomočnik si je služil kruh pri mojstru Vetru

ter je tako užival lažje in ugodnejše življenje, nego bi ga užival doma v Zalogu na ubožnem očetovem domu.

Mnogo prizorov nam je naslikal Trošt v tej svoji povesti, ki porajajo najlepše vtiske, ki bodo brezdvomno kaj ugodno vplivali na dovetna otroška srca. Slovo od staršev, hrepenenje po domu, težave s prvim poukom v nemščini, konflikti z nemškimi tovariši, božji pot na sv. Višarje, beg v domovino, žalostna usoda moralno propalega Rudolfa Gruberja... to vse bo mogočnejše vplivalo na mlade čitatelje, nego bi mogla vplivati dolga moralizujoča izvajanja in suhoparni, mrzli estetični zakoni in nauki.

Vsi oni faktorji, ki so v to poklicani, naj skrbje, da se razširi ta knjiga v velikem številu med slovensko mladino, ki bo gotovo hvaležna pisatelju, da ji je spisal tako lepo povest, a hvaležna bo tudi društvu, ki je zasnovalo tako prepotrebno književno podjetje. Če se razproda I. zvezek „Zabavnih listov“, bo se še večkrat naslajala naša mladina ob takih povestih. Privoščimo ji to najboljšo veselje!

Vestnik.

Nadvojvoda Leopold †. Na gradu Hörnstein na Dolenjem Avstrijskem je dne 24. vel. travna dopoldne po dolgi bolezni umrl nadvojvoda Leopold. Pokojni člen cesarske rodovine se je rodil l. 1823. in do visoke starosti služboval v vojski, vsemu vojaštvu zgled požrtvovalnosti in neutrudljivosti. Nadvojvoda Leopold se je z velikim uspehom udeležil vojn leta 1848., 1849., 1864. in 1866. ter šele leta 1880. vsled neozdravljive bolezni stopil iz vojaške službe.

Cesarja Frančiška Jožefa I. jubilejna ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Letos poteka zadnje leto za nabiranje darov za to našo ustanovo. Ko je izdalo pred dobrima dvema letoma naše društvo oklic za nabiranje prispevkov, se je marsikdo izrazil, da bo položil svoj dar na oltar naše „jubilejne ustanove“ v zadnjem letu nabiranja, t. j. letos. Najugodnejši čas in prilika za to so okrajne učiteljske konferencije. Saj je mnogo takih, ki bi prav radi žrtvovali nekaj novčičev v ta namen, da bi le ne bilo treba pošiljati denarja po pošti. Zato prosimo p. i. gg. predsednike okrajnih učiteljskih društev, da v zmislu sklepa zadnjega občnega zbora našega društva ob času okrajne učiteljske konferencije nabirajo med učiteljsvom darove za ustanovo ter denar z izkazom darovavcev pošljejo našemu uredniku. Do danes imamo nabranih že nad 900 gld. — Zrno do zrna...!

Učiteljski konvikt: Od novega leta do danes ima „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ dohodkov 1455.68 K. — Kamen do kamena palača!

Slovenski šolski muzej v spomin in proslavo cesarjeve 50letnice: Sl. c. kr. mestni šolski svet ljubljanski je pozval šolska vodstva, da šolski muzej krepko podpirajo. — „Slovenska Matica“ se bo vdeležila šolskega muzeja s strokovnimi knjigami iz svoje zaloge. — „Glasbena Matica“ bo darovala muzeju vse muzikalije in knjige — vsake po en iztisk — kar jih ima v zalogi. — „Československa jednota“ v Pragi je poslala slovenskemu šolskemu muzeju v dar blizu 50 knjig pedagoške vsebine. — „Jednota českých matematiků“ v Pragi nam je poslala vsake knjige po en iztisk, kar jih je izdalo to društvo. Istotako bo obdaril naš muzej tudi „hrvatski pedagog. književni zbor“ z vsemi knjigami, kar jih je izdalo to društvo; pa tudi od „hrvatske deželne vlade“ se nam obljubljuje zadatna podpora. — Eppur si muove!

Izpitni učne usposobljenosti pred mariborsko izpraševalno komisijo so bili 9. m. m. končani. Oglasili so se k izpitu 4 kandidati za meščanske, 6 kandidatov in 1 kandidatinja pa za ljudske šole. Dostali pa so izpit za meščanske šole I. skupino (nemški in slovenski učni jezik) gg. Jožef Brinar, učitelj v Vojniku, Hinko Podkrajšek, c. kr. učitelj na strokovni šoli v Ljubljani in Mirolav Šijanec, učitelj v Ovenu. (4. kandidat za II. sku-

pino je bil reprobiran). Za ljudske šole so izpit napravili: gospica Marija Jannach v Razvanju (za nemški učni jezik) ter gg. Čulk Leopold (iz Ribnice), Hartinger Herman, Isda Vinko (iz Marenberga), Pavlič Jernej (iz Slov. Gradca) in Žolnir Ivan (iz Fram). Gospod Ogrizek je delal dopolnilni izpit iz veronauka. Pismena vprašanja, katera so kandidatje dobili, objavimo prihodnjič.

Sprejem knezoškofa dr. Antona Jegliča. Slovesen in presrčen je bil dne 20. m. m. sprejem novega vladike. Petkratni strel z grada je naznanil ob 1/2 12. uri dopoldne prihod tržaškega brzovlaka na južni kolodvor, kjer so na peronu pričakovali in pozdravili vladiko načelniki uradov in korporacij ter stolni kapitelj. Pred kolodvorom je ob ličnem v to nalašč prirejenem šotoru pozdravil novega višjega pastirja ljubljanski župan Ivan Hribar na čelu občinskega odbora, ki je v začetku svojega pozdrava omenjal, da si je knezoškof pridobil v Sarajevu srca vseh Bošnjakov. Previdnost božja poslala Vas je zopet nazaj pod Triglav med svoje rojake. Tukaj Vas čaka, svetli knez, še lepša naloga. Kot triumfator prihajate v domovino, kot triumfator nad našimi srci, ki so prepričana, da nam bodele dejali: „Mir Vam bodi!“ in delovali v znamenju prizanesljivosti. Vzor Vaš bode Jezus, ki je deloval in trpel za narod svoj. Zato Vas kot brata pozdravljamo! V borni kmetiški koči Vam je tekla zibelj, a kakor niste pozabili svoje matere, ki Vas je ondi zibala, ne bodele pozabili sedaj, ko se vračate med nas s kneževskimi častmi, tudi svoje matere domovine, svojega naroda! Bela Ljubljana Vam je pripravila sprejem, kakeršnega je doživelo malo ljubljanskih škofov. Bela Ljubljana se nadeja od Vas, da bodele branili pravice slovenskega naroda proti vsakomur. Peljali se bodele k Svoji rezidenci mej množico, ki Vam donaša svoja srca. Bog blagoslovi Vaše delo v čast božjo in slovenskega naroda! Slava! — Po teh besedah so se začeli gromoviti trikratni „Slava“-klici.

Knezoškof dr. Jeglič se je zahvaljeval na srčnem, domačem pozdravu. Veseli me, je rekel, ta pozdrav, ker prihaja iz ust moža, o katerem sem že v daljnji zemlji čul, kako značajno dela za blagor Ljubljane, veseli me pozdrav, ki prihaja iz ust župana bele Ljubljane. Ko stopam v mesto, se spominjam tistih dni, ko sem tu dobival svojo naobrazbo. Srce slovenskega naroda je to, pred čegar pragom stojim. In dvigajoč roki vzklikne knezoškof blagoslovljajoč: „Naj gospod Bog razlije blagoslov nad lepo slovensko Ljubljano. Primité me v svojo sredo, da živim, trpim, umrem za Vas!“

Gdč. Silva Drčeva ga je v imenu narodnih dam nagovorila in mu podala kito cvetja. Med špalirjem, kate-rega so tvorila slovenska društva z zastavami, gojenke višje dekliške šole, potem učenci in učenke ljudskih šol in za temi ostala učilišča ter zvonjenjem po vseh ljubljanskih cerkvah se je presvetli knezoškof peljal ob burnih pozdravih nebrojnega občinstva po Dunajski cesti, Prešernovih ulicah, Marijinem trgu in Špitalskih ulicah v stolno cerkev. Petkratni strel z Grada je zopet naznanil, da je došel knezoškof pred škofijo. Na Marijinem trgu je bil postavljen slavalok z napisom: „Kar nam nebo je dalo mož, med prvimi si Ti!“ Hiše po ulicah, koder je bil obhod, so bile okrašene z zastavami. Zvečer so priredili novemu knezoškofu meščani, vojaška godba in združena pevska društva bakljado in serenado. Slovesne intronizacije dne 22. vel. travna se je udeležila mnogobrojna duhovščina z dežele in načelniki uradov in korporacij.

Odhod knezonadškofa dr. Jakoba Missie. Dne 16. vel. travna t. l. ob 1/2 6. uri popoldne je zapustil knezonadškof goriški dr. Jakob Missia z brzovlakom Ljubljano in se odpeljal v Trst. V slovo mu je priredilo v predvečer pevsko društvo „Zvon“ in katoliško društvo rokodelskih pomočnikov podoknico. Pred odhodom je podelil v stolni

cerkvi obilo zbranim vernikom blagoslov. Prevzvišeni se je na to ob večjem spremstvu odpeljal na kolodvor, kjer so se poslovili od njega načelniki uradov in zastopov. V imenu katoliško-narodnih društev je poslanec Povše ogoril metropolita, ki se je zahvalil. Na poti so se na kolodvorih zbrani verniki in duhovščina poslavljali od svojega dosedanjega vladika. Intronizacija novega knezonadškofa v Gorici je bila v nedeljo dne 22. vel. travna.

100letnica metra. Dne 22. rožnika t. l. bo minilo 100 let, odkar se je zakonodajateljstvu v Parizu predložila nova mera in teža t. j. meter in kilogram. Najprej se je nova mera sprejela v Belgiji, potem v Nizozemski.

Iz Stopi na Dolenjskem nam pišejo, da je slavil 4. m. m. velezaslužni učitelj v p. g. Cvetko Kalinger, ki je sedaj posestnik na Drski pri Novem mestu, v družbi še treh drugih parov jako slovesno svojo zlato poroko. Zanimivo je, da je rodbina Kalingerjev že 130 let nepretrgoma blažila slovensko mladino. Ded, oče, brat, sin in vnuk jublanta so bili in so učitelji. Jublanta Kalingerja imata 33 vnukov in otrok, izmed katerih so vsi dorasli moški in vsi moške oženjenih hčerá vojaki.

Imenovanje. Nadučitelj-voditelj Matej Kante, okrajni šolski nadzornik v Sežani, je imenovan učiteljem na c. kr. vadnici v Gorici.

Jubilejni koncert

v proslavo 50letnice cesarjevega vladanja.

Zadnji naši prošnji so se odzvali še ti-le: Fran Lavtižar, učitelj v Kamni gorici; Rajko Justin, nadučitelj na Vremah; Leopold Ferjan, učitelj v Žabnici; A. Pin, učitelj v Dol. Logatcu; Pavla Schetina v Iglavi; Emilija Gerkman, učiteljica v Mengšu; Dragotin Česnik, nadučitelj v Predosljah; Francišek Brinar, učitelj v Črešnjah; Jos. Verbič, nadučitelj v Litiji.

Konstatovati moramo, da je število oglašencev za jubilejni koncert v proslavo cesarjevega zlatega jubileja spričo velikega števila slovenskega učiteljstva dosti premajhno. Ali nas res ne more sodelovati več nego samo 150?

Na binško tork, dne 31. t. m. je zjutraj ob 9. uri v „Narodnem domu“ pevska vaja, ktere se naj izvoli udeležiti vsak in vsaka, komur je količkaj mogoče. Kdor pride k vaji, prejme note tam, drugim pa jih bomo poslali precej po praznikih. Ogromno delo nas nekoliko ovira, da nam ne gre vse tako gladko izpod rok, kakor si sami želimo.

Podpisanec priporoča čast. tovarišem in čisl. tovarišicam ter slav. krajnim šolskim svetom sledeča svoja delca:

1. Zabavna knjižnica za mladino; izšlo do sedaj 7 zvezkov à 15 kr.
2. Stariši, podpirajte šolo! 12 „
3. Štirideset napevov za šolske pesmi (najnovejše delce) 25 „
4. Peronospora ali strupena rosa 12 „
5. Jezikovne napake učencev ptujskega glavarstva 10 „
6. Šaljivi Jaka; dva snopiča à 25 „
7. Zlate jagode 65 „

Knjižice od številke 1 do 6 se naročajo pri pisatelju, delci pod številko 6 in 7 pa pri ljubljanskih knjigarjih J. Giontiniju in Kleinmayr & Bambergu. „Narodne legende“, ki so mi že pred par leti docela pošle, izidejo v kratkem v novi obliki pri gospodu J. Giontini-ju v Ljubljani.

Anton Kosi,

(5)

učitelj v Središču (Štajersko).

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udne. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Črnogoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznani in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/6 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.